

bunyol que has fet!») potser provinent del llenguatge dels flequers, quan el pa se'ls afetgega massa, o bé allusiu a la forma bonyeguda i irregular del bunyol. *Bunyoler*; *bunyolera*, ja en Jaume Roig (supra); derivat també antic en castellà i que mostra com és un lloc comú el de la figura irregular del bunyol, base de comparacions pejoratives: «¿No habéis visto un *buñolero* / en el aceite abrasando, / pedazos de masa echando / hasta llenarse el caldero? / ¿que unos le salen hinchados, / otros tuertos y mal hechos, / ya zurdos y ya derechos, / ya fritos y ya quemados?», Lope de Vega (*Fuenteovejuna* II, xviii, p. 58) (altre ex. d'aquest derivat posat en boca d'un morisc, en *Pedro Carbonero* del mateix, *Te. Ant. Esp.* VII, v. 333). *Bunyoleria*. *Bunyolim*. *Abunyolat*.

¹ En el fons el nom del poblet de *Brunyola*, a la Selva, deu ser el mateix, si bé no partint de cap idea de pastús sinó del de turó, propi del primitiu *BONY*. *Brunyola* està edificada sobre un turonet o reïflament característic i molt vistent, al mig d'una plana (molt ondulada ben cert i amb barrancades i tot, però tanmateix el gros serrat de Brunyola és únic per allà d'aqueixa importància). Ara bé, d'aquest nom les cites medievals no són rares, i en recordo amb -r-. L'origen d'aquest nom té importància a causa del femení en -a, poc representat en el nostre domini entre els descendents del tipus pre-romà *BONY*. — ² Partint de *bonyols* amb el significat de 'bonyes' i potser per encreuament amb *allols*, derivat de *alls* (altre bulb comestible) és possible que surti d'ací el nom dels *anyols*, umbel·lífera que forma un tubercle arrodonit comestible, també dit 'castanya de terra': planta del Conflent, etc. (*DFa.*, *AlcM*).

Buós, V. *bua* *Buguer*, V. *buc* *Bur*, V. *burell* *Burany*, V. *burí* *Buranya*, V. *bua* *Burat*, *burata*, V. *burell* *Burba*, V. *esburbat* *Burballa*, *burballeta*, *burballó*, V. *borumballa* *Burbera*, V. *esburbat* *Burbull*, V. *brollar* *Burca*, *burcada*, *Burcany*, *burcar*, V. *burxar* *Burda* (*BDC* XII, 17, 100; *DFa.*; *AlcM*), veg. *DCEC*, s. v.

BURELL, nom d'un teixit bast de llana fosca i, com a adjectiu, del color corresponent; mot comú amb l'oc. ant. i fr. ant. *burel*, avui fr. *bureau*, que existeix encara com a nom de la tela, però molt menys corrent que com a nom del moble d'oficina, recobert d'aquesta tela; d'origen incert i no es pot assegurar si el color prengué nom de la tela, o la tela, del color; segurament, però, és això, i es tracta d'una variant d'un vell adjectiu romànic **BŪRIUS*, proveït de terminació diminutiva, mot d'origen desconegut, que degué donar l'it. *buio* 'fosc, obscur' i el fr. ant. *bui(r)e*, nom de color sinònim de *burell*. □ 1.ª doc.: c. 1290, *Des-*

clot. En la crònica del qual es troba «llevà-s ab una cota de *burell* vestit» (cap. 135). Almenys com a nom del drap se'n troba tot seguit molta documentació: car el trobem també en Eiximenis: «*burell* no és drap exc-

siu en color, què-s que sia de llana --- *burell* sofer e amagua mils les taques que altre drap», *Terç*, capítol 309, i ja en un doc. de l'arxiu dels mostassans valencians de 1322 en què es parla de *burell* i de *blanquet* feyt de anyins (*DBal.*). De tota manera l'oposat *blanquet*, esmentat juntament, ens mostra com pot ser substantivació d'un adjectiu de color: *drap burell*, com a diferent del drap blanquinós o *blanquet*.

I en tot cas tot seguit se'n troben molts testimonis amb clar paper d'adjectiu, junt amb d'altres de substantivats. Amb aquest valor, en efecte, el trobem sovint en les tres grans obres mestres narratives de mitjan segle XV: «après d'elles venien totes les dones de la terça regla, no menys vestides de drap de seda *burella* que les monges, e cascuna portava un stadal, cantant totes lo *magnificat*», «ixqué la Emperadriu, tota de vellut *burell* vestida», *Tirant* (ed. Ag. I, 122; II, 25).

Més ens allunyem del drap quan veiem l'adjectiu aplicat a diverses altres coses, en JRoig amb un valor quasi figurat, si bé de tota manera com a qualificatiu de color: «Lucifer --- les té --- totes arreu / en son capbreu, / a cens no-cert: / tal l'i fa vert, / tal atzurat / altra morat; / les més, vermell, / negre, *burell*, / groch o tenat ---», v. 10502; o en el *Curial*, aplicat al blasó: «desplegà son estandart, lo qual era *burell* e negre», *Curial*, (p. 34). I amb aquest valor ja el veiem en un doc. relatiu als gremis o confraries, de l'any 1387, on es mana que vesteixin un «listó de lana *burella*» (*CoDoACA* XI, 300); i en inventaris de Ribes i d'Osona de 1404 (un caparó vermell e altre *burell*) i de 1452 (*DAG.*); vegeu-ne més del S. XV en *AlcM*.

També, però, segueix usant-se, és clar, com a nom substantiu d'un teixit: «cot e mantell / de gros *burell*», *Spill*, v. 4012. No va quedar antiquat després de l'Edat Mitjana, i fins com a nom de drap ha seguit usant-se, en la vida camperola almenys, fins avui: «porta uns calsetots, se pot dir que són de tela, / ab sas calsas de *burell*, / de vint-y-cinc pams de ruedo», Milà, *Romillo*. (566C); «els filigresos, els homes davant, vestits de fosc *burell*, y les dones també fosques y *burelles*, llevat de llurs còfies blanques», M. Vayreda (*La Puny.* I, 412, 40s); i encara que la indústria tèxtil moderna l'ha anat enterrant, en queda recent memòria, i el 1935, encara la gent d'edat es recordava bé a la Pobra de Cérvoles del *burèl* com d'una roba que s'hi havia usat, com a Eivissa fan constar el *burell* com un «tejido de lana del país» (PzCabrero).

Un poc més viu, encara que no ho sigui gaire en l'ús de les ciutats, com a nom de color. Així l'arxiduc Ll. Salvador ens descriu la costa NO. d'Eivissa: «a partir del cap d'Aubarca s'estén la costa i --- s'estimba dins el mar amb penya-segats perpendiculars, llisos i de color *burell*» (Villangómez, *Ll. d'Eiv.*, p. 170). Jq. Ruyra es recorda del temps dels grans carros i diligències de la seva joventut: «muls d'ossada gegantina i tendons de ferro, de color gris o *burella*, peluts ---» (*La Parada*, p. 98); i així no és estrany que hagi quedat estereotipat en més d'un lloc en la toponímia, fins als límits de la llengua: ja passats aquests segueix